

Migrēnas epidemioloģija Latvijā

Tatjana Muravska^{1,2}, Sintija Locāne³,
Daina Jēgere⁴, Ināra Logina^{1,2}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte,

Neiroloģijas un neiroķirurģijas katedra, Latvija

² Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Neiroloģijas klīnika, Latvija

³ Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

⁴ Rīgas 2. slimnīca, Latvija

Ievads. Migrēna ir hroniska slimība, kam raksturīgas lēkmjveida galvassāpes, visbiežāk vienpusējas, ar vidēji vai stipri izteiktām sāpju epizodēm, kuras bieži pavada sensori, motori vai vizuāli traucējumi, kas tiek saukti par auru. Migrēnas un citu galvassāpju diagnostiskie kritēriji ir precīzi definēti Starptautiskajā galvassāpju klasifikācijā. Pēc PVO datiem migrēnas prevalence pasaulē ir 10%. Augstākā migrēnas sastopamība ir Ziemeļeiropā, pēc kuras seko valstis Dienvidamerikā, Centrālamerikā un citās Eiropas valstīs, visretāk migrēnu diagnosticē Āzijā un Āfrikā. Arī migrēnas epidemioloģiskais raksturojums atšķiras dažādos reģionos; tā izpēte palīdz precizēt migrēnas pacientu aprūpes uzdevumus un plānot nepieciešamos resursus.

Darba mērķis. Iegūt Latvijas migrēnas pacientu epidemioloģiskos datus un sniegt to raksturojumu.

Materiāls un metodes. No trīs specializēto Galvassāpju kabinetu datu bāzes tika atlasītas pacientu ambulatorās kartes ar diagnozi G43 migrēna (SSK-10). Tika veikta telefoniska sistematizēta pacientu standartizēta anketēšana, uzdoti vairāk nekā 40 jautājumi. Datu apkopošanai tika lietoti deskriptīvi statistiskie aprēķini, izmantojot programmu *Microsoft Excel* un *IBM SPSS Statistics 20*.

Rezultāti. Tika iegūti dati par 116 pacientiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem, ar lielāko īpatsvaru vecuma grupā no 25 līdz 34 gadiem (41,4% no kopējā skaita). Absolūtais pacientu vairākums, kā citos līdzīgos pētījumos, bija sievietes (87,9%). Tikai neredz vairāk nekā puse pacientu (57,8%) bija no Rīgas un Rīgas rajona, kaut gan tika izmantotas Rīgas Galvassāpju kabinetu datu bāzes. Puse (52,6%) migrēnas pacientu bija ar augstāko izglītību, tikai 2,6% ar pamata un pārējie – ar vidējo un vidējo speciālo izglītību. Noskaidrots, ka vairums (53,4%) strādā, komunicējot ar cilvēkiem, un 19% – darbā ar datoru. 53 jeb 45,7% aptaujāto atzīmēja, ka no migrēnas cieš arī viņu radnieki.

Migrēnas ar auru diagnoze bija noteikta 58 jeb 50% pacientu, slimības biežākā izpausme ir redzes traucējumi (30,2%). Vairumam (56,9%) pacientu galvassāpes sākās tipiskajā vecumā jeb 15–24 gados. Tikai 14 pacientiem lēkmes bija retas, bet vairāk kā 1/5 (26 jeb 22,4%) – biežas (4–8 un vairāk reižu mēnesī), 36,2% migrēnas lēkmes bija 1–2 reizes un 29,3% tās skāra 2–4 reizes mēnesī. Biežāk sāpes provocēja stress (58,6%), nogurums (32,8%) un miega traucējumi (22,4%). Galvassāpju epizožu ilgums svārstījās robežās no mazāk par 4 h (6,9%) līdz ilgāk par 72 h (9,5%), biežāk 13–24 h (25,9%) un 25–48 h (25,0%). Absolūtais vairākums cietēju migrēnas lēkmes tuvošanos nejūt (78 jeb 67% respondentu), pēc lēkmes biežākie traucējumi ir nogurums (38,8%) un vājums (12,9%). Puse pacientu (59 jeb 50,9%) lēkmes kupēšanai lieto specifisko terapiju, izvēloties selektīvos serotonīna 5-HT receptoru agonistus, taču pacienti izvēlas arī nesteroidos pretiekaisuma līdzekļus (35,3%) un paracetamolu saturošus līdzekļus (30,2%), daļai (47,3%) stāvokli atvieglo arī miegs, klusums, duša. Pacienti ar migrēnu bija labi izmeklēti – pusei veikta MRI (56,0%) un DT (52,6%).

Secinājumi. Migrēnas epidemioloģiskie dati Latvijā būtiski neatšķiras no citu Eiropas valstu datiem, t. sk. lielākā pacientu daļa ir izglītotas, publiskā darbā strādājošas sievietes reproduktīvā vecumā. Migrēnas diagnostika un ārstēšana ir salīdzinoši augstā līmenī, taču liels ir pacientu īpatsvars ar biežām un ieilgušām galvassāpju lēkmēm.